

Crna Gora

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

Broj: 320-109/13-1

Podgorica, 27.05.2013.godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

PODGORICA

PREDMET: Odgovor na poslaničko pitanje

Poslanik, Srđan Milić je u pismenoj formi postavio pitanje na koje traži odgovor u pisanoj formi, od strane Ministra poljoprivrede i ruralnog razvoja, za sjednicu Skupštine zakazanu za 29.05.2013.

Poslaničko pitanje glasi:

“Koliko je u 2010, 2011 i 2012., ukupno uvezeno poljoprivrednih proizvoda – količinski, vrijednosno i po odsjecima standardne međunarodne trgovinske klasifikacije? Vrijednosti dati u odnosu na 10 najznačajnijih poljoprivrednih proizvođača (količinski, vrijednosno u odnosu na najznačajnije uvoznike poljoprivrednih proizvoda). Takođe, dostaviti ukupni iznos uvoza poljoprivrednih proizvoda za prvih 4 mjeseca u 2013., kao i projekciju ukupnog uvoza Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja za 2013.

Imajući u vidu da uslovi za podršku stočarskoj proizvodnji, u vidu premija, iz godine u godinu postaju sve rigorozniji, da je iznos premija predviđenih agrobudžetom sve manji, kao i da iznos staračke naknade za nosioce poljoprivrednog domaćinstva nije promijenjen od 2008. godine, smatrate li da su postojeće mjere podrške takve da obezbjeđuju dovoljan nivo subvencija kako za postojeće tako i za buduće poljoprivrednike i da li Ministarstvo planira skorbu promjenu agrarne politike?”

U vezi sa istim dajem sljedeći odgovor:

Pravila demokratije koja se gaje u ovom Domu omogućavaju poslanicima da postave nekoliko pitanja u jednom poslaničkom pitanju. Vremensko ograničenje koja imamo da na postavljena pitanja odgovorimo, ne daje nam mogućnost da to učinimo na način da građani, zbog kojih smo prije svega ovdje, razumiju odgovore.

Prvo pitanje odnosilo se na ukupan uvoz poljoprivrednih proizvoda i posljednje tri godine. Uvoz je iznosio 407,2 miliona eura u 2010., 439,8 miliona eura u 2011. i 446,3 miliona eura u 2012. godini. Iz razloga što u vremenu koje je predviđeno za odgovor nije moguće isčitati sve podatke, poslaniku Miliću dostavljam odgovor u pismenoj formi na dio pitanja koji se odnosi na *ukupno uvezene poljoprivredne proizvode (količinski, vrijednosno i po odsjecima standardne međunarodne trgovinske klasifikacije)*. Uvjeren sam da će u dostavljenom papiru pronaći sve tražene podatke.

U cilju potpunijeg informisanja javnosti, ističem da među proizvodima koje uvozimo dominiraju tri: meso, pića i dugotrajno mlijeko.

1. Najviše uvozimo svježije, rashlađeno, smrztuto, usoljeno, sušeno i dimljeno meso svih vrsta životinja. Najveći procenat odnosi se na svježije svinjsko meso. S obzirom na to da je naša prerađivačka mesna industrija prilično razvijena, te da za sada nemamo komparativnih prednosti za razvoj svinjogojstva, najveći dio svinjskog mesa koji se uvozi, prerađuje se u Crnoj Gori.
2. Na drugom mjestu su pića, pri čemu se iz ove grupe proizvoda najveći dio odnosi se na gazirana bezalkohola pića i pivo;
3. Na trećem mjestu su mlijeko i mliječni proizvodi u okviru kojih se najviše uvozi dugotrajno pasterizovano mlijeko.

Dakle, ako se odrekemo *pršute, coca-cole, mlijeka u tetrapaku i piva*, odmah ćemo popraviti spoljnotrgovinsku razmjenu za gotovo 100 miliona eura. Smanjićemo spoljnotrgovinski deficit za 25%. Ali, stvari nisu tako banalne kako se javnosti prikazuju. Potrebno je još dublje ući u problematiku uvoza i izvoza poljoprivrednih proizvoda, sive ekonomije, povezanosti turizma i poljoprivrede itd. Mi to već radimo i upravo zbog spoznaja do kojih dolazimo, polako pripremamo nove mjere. Zašto polako, zato što u poljoprivredi nema revolucije, već evolucije. Ako, svakog dana napravimo po korak više, imaćemo napredak u poljoprivredi. A taj napredak, ne mjerimo samo boljitkom poljoprivrednih proizvođača, već i svih građana Crne Gore, doprinosom poljoprivrede bruto društvenom proizvodu, registrovanim radnim mjestima, budžetskim prihodima, a ne samo rashodima itd.

Na pitanje koji se odnosi na deset najvećih proizvođača i uvoznika nije moguće odgovoriti iz razloga što MONSTAT, u skladu sa metodologijom obrade i pravilima po kojima se vodi poljo-priverdna statistika, ne dostavlja podatke po preduzećima, već samo po proizvodima. Dodatno, napominjem da je MONSTAT nadležana institucija u Crnoj Gori koja se bavi prikupljanjem i obradom statističkih podataka, te se podaci koje ova institucije publikuje jedino mogu smatrati validnim.

Zahtjevu da dostavimo podatke za prvi kvartal 2013, u ovom momentu, nije moguće udovoljiti iz razloga što se još uvijek radi o preliminarnim, a ne konačnim podacima. Takođe, imajući u vidu specifičnosti poljoprivredne proizvodnje, kao i značajne promjene koje se odvijaju u drugim segmentima ekonomija (turizam, infrastruktura, trgovina,...), nije moguće projektovati količinu proizvoda koji će biti uvezeni u dužem vremenskom periodu.

Naredno pitanje odnosi se na nivo premija, odnosno uslove za podršku stočarskoj proizvodnji. Ne stoji konstatacija da su iz godine u godinu uslovi rigorozniji. To najbolje potvrđuju činjenice:

- podrška stočarskoj proizvodnji u periodu 2009-13 iznosi 78% ukupnog Agrobudžeta u istom ovom periodu.
- direktna podrška stočarstvu i dalje se sastoji iz: (i) premija po grlu za priplodne krave i junice; (ii) klaničnih premija po grlu za utovljenu junad i ostale kategorije odraslih goveda; (iii) premija po grlu za ovce i koze. Tako je bilo poslednjih pet godina, tako je i danas.
- broj vlasnika i broj grla prijavljenih za premiju 2010-11 je opao, a 2011-12 se povećao. I zbog toga što je porastao, isplaćene su manje premije po grlu. Sve to i piše u Agrobudžetu.
- Kriterijumi za pravo na podršku za priplodne krave i junice imaju sva gazdinstva koja gaje više od 3 grla. Tako je bilo poslednjih pet godina, tako je i danas. Najavili smo, ali tek od naredne godine, da se kriterijum povećava sa 3 na 4 grla.
- Plaćanja se odnose na grla iznad minimalnog broja. Tako je bilo poslednjih pet godina, tako je i danas.
- Ove godine ukinuti smo maksimume koji su postojali. Na primjer, u 2009-10 to je bilo 50 grla, a 2011-12 100 grla. Dakle, nema više maksimuma koji ograničava. To je poboljšanje za poljoprivredne proizvođače.
- Premija po grlu za priplodne krave i junice za 2010. iznosila je 70€. Agrobudžetom za 2013. planirana je ista podrška - 70€ po grlu. Još jendom napominjem da krajnji iznosi zavise od toga koliko se grla stoke prijavi od strane stočara. Što se prijavi više, premije su manje. Da su mjere tako loše, zar stočari ne bi prijavili manji broj stoke?

- Premije za organizovani tov junadi odnose se na odrasla goveda minimalne tjelesne mase 400 kg po grlu. Pravo na premije može se ostvariti samo za grla odgajena u Crnoj Gori.
- Osnovna klanična premije za tovljenu junad iznosi 120€ po grlu. U 2012. iznosila je 128,94€.
- Pravo na podršku za ovce i koze do 2013. imala su sva gazdinstva koja gaje više od 20 ovaca i/ili više od 10 koza u stadu, dok od ove godine taj minimum je povećan za ovce na 30, a koze na 20. Povećanje je urađeno na osnovu pažljive analize isplaćenih premija prethodnih godina, a u cilju ukрупnjivanja proizvodnje. Plaćanje se odnosi na grla iznad minimalnog broja, dok smo maksimum koji je iznosio 300 grla po gazdinstvu - ukinuli. Osnovna premija po grlu za priplodne ovce i koze iznosila je 9€ 2010, a planirana podrška za 2013. iznosi 8€.
- Još jednom: ukoliko je ukupan iznos zahtjeva za pojedinu vrstu premija veći od planiranih sredstva u Agrobudžetu, proporcionalno se smanjuju plaćanja po grlu za tu vrstu podrške.
- Pored direktnih plaćanja stočarskoj proizvodnji, mjere podrške obihvataju i: (i) podršku vještačkom osjemenjavanju, (ii) premije za licencirane bikove i pastuve, (iii) podršku za izdig na katune.

Osim navedene podrške, značajna sredstva za razvoj stočarstva izdvojena su i kroz projekat MIDAS. Naime, u sektoru stočarstva ukupno je podržano 155 projekata, u ukupnom iznosu od 1.462.499,07€, dok su ukupne investicije iznosile 2.904.554,08€.

Kada su u pitanju staračke naknade, one ne pripadaju mjerama podsticaja, već su u pitanju socijalni transferi seoskom stanovništvu koji imaju za cilj da seoska domaćinstva, kojima je poljoprivreda jedini izvor prihoda, i čiji članovi zbog specifičnosti socijalne politike, nijesu bili u mogućnosti da ostvare pravo na penziju, dobiju jednokratnu pomoć u iznosu od 40 eura.

Na kraju, poslednje pitanje odnosi se na mjere agrarne politike. Kada je u pitanju agrarna politika, Ministarstvo poljoprivrede vodi agrarnu politiku na način da identifikujemo nataložene probleme, sistemski ih rješavamo i postepeno se prilagođavamo zahtjevima Zajedničke poljoprivredne politike EU. Korak po korak uvodimo nove mjere koje su u skladu s tom politikom, sa ciljem povećanja poljoprivredne proizvodnje i jačanja konkurentnosti crnogorskih poljoprivrednih proizvođača. Istovremeno, ukidamo mjere koje ne daju rezultate. Znam da to boli, prije svega one koji su se navikli na bespovratnu pomoć, uvećali vrijednost privatne imovine, ali nisu uvećali konkurentnost, niti su spremni da smanje cijene svojih proizvoda koje prodaju građanima Crne Gore.

U narednom periodu, povećavaćemo mjere iz stuba ruralnog razvoja koje imaju za cilj povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje i šumartsva, poboljšanje uslova života u ruralnim područjima i diverzifikaciju ekonomskih aktivnosti. Naš cilj je da crnogorski poljoprivrednici budu pripremljeni za primjenu evropskih standarda i samim tim što više budu u mogućnosti da se izbore s konkurencijom na

evropskom tržištu. Ono što naši poljoprivredni proizvođači moraju već sad da shvate, je da su subвенicije u Evropskoj uniji uslovljene ispunjavanjem standarda životne sredine, dobrobiti životinja i zdravlje bilja, bezbjednosti hrane i zdravlja ljudi.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja u narednom periodu povećaćе aktivnosti u cilju edukacije i informisanja poljoprivrednih proizvođača, kako bi na vrijeme počeli da se prilagođavamo novim zahtjevima.

Ministar

Prof.dr Petar Ivanović